

De weduwe en de gigolo

© *Jacqueline Zirkzee* 2009, 2020

Ze was anders dan de andere vrouwen die ik meestal tegenkwam. Ik was bemanningslid op een zeiljacht van vijfenzestig voet. Er waren periodes van hard werken onder hoogspanning aan boord, wanneer we meededen aan zeilraces en tochten maakten over de hele wereld onder wisselende weersomstandigheden, maar soms zat ik me ook maandenlang te vervelen in een luxe jachthaven. Het schip was eigendom van een zeldzaam drukbezette oliehandelaar uit het Midden-Oosten ('sjeik' klinkt zo middeleeuws) die er zelf drie, hooguit vier keer per jaar gebruik van maakte. De afgelopen maanden hadden we in zijn opdracht het schip vanuit het Caraïbisch gebied de Atlantische Oceaan over gevaren, maar nu we eenmaal in Monaco lagen, viel er weinig meer te doen. Toch kon ik niet veel voor mezelf ondernemen, want wanneer mijn broodheer het in zijn hoofd haalde om naar Nice te zeilen moest alles en iedereen binnen drie uur paraat staan.

Ik vond het prima. Monte Carlo is een opwindende

plaats, vol interessante vrouwen, welgesteld en beschaafd. Vrouwen die er heel wat voor over hadden om aan mijn arm het casino binnen te zwieren, zoals ik al heel snel ontdekte. Ik gunde ze dat voorrecht met alle plezier, als zij de rekeningen maar betaalden. Niet dat ik een gigolo was. Dat vond ik destijds, toen ik nog jong en onbezonnen was, en dat vind ik zoveel jaar later nog steeds. Ik werkte voor mijn brood en vond het alleen maar heel prettig als iemand dat voor mij wilde beleggen met kaviaar. Als ik al eens het ongemakkelijke gevoel had dat ik profiteerde van mijn rijke vriendinnen, dan verdween dat onmiddellijk wanneer ik een rijpere vrouw binnen enkele minuten met veel gerinkel van gouden armbanden voor een ton aan fiches zag verspelen in het casino.

De eerste keer dat ik de grenzeloze mogelijkheden ontdekte die een gulle beschermvrouwe bood, was ik alleen maar verrast geweest. Ik had zonder enkele bijbedoeling een heel plezierige nacht doorgebracht met een vrouw die me de volgende ochtend meetroonde naar een juwelier. Ze was misschien tien jaar ouder geweest dan ik, een belezen en elegante vrouw naast wie ik me in feite de mindere had gevoeld, maar dat Omega duikershorloge was al een tijdlang een geheime wens van me geweest. De keer daarop kende ik het klappen van de zweep.

Het kwam niet in mijn hoofd op om geld voor seks te vragen – of liever gezegd, het kwam wel in me op, maar

ik verwierp het idee direct – maar de verlegenheid die over me kwam als ik mompelde dat ik laatst zulke mooie schoenen in een etalage had gezien, was gauw verdwenen. Ik merkte dat de vrouwen met wie ik omging het waarden als ik eerlijk was, en als ik platzak was – meestal dus – dan zei ik dat gewoon. Onveranderlijk kreeg ik waar ik op aanstuurde, en vaak nog veel meer.

Het was een lekker leventje. Er rammelden altijd fiches in de zakken van mijn goed gesneden kostuums, ik at in de beste restaurants, dronk whisky en cognac die ouder was dan ikzelf en ik bevond me altijd in vrouwelijk gezelschap. Wat kan een man meer verlangen? Wat maakte het uit dat ze wat ouder waren? Deze vrouwen waren attent, vrijgevig en hadden veel meegemaakt. Misschien ben ik daarom ook nooit een echte gigolo geworden. Als je op die manier met vrouwen omgaat, moet je ze kunnen minachten. Ik deed dat niet. Ik waardeerde hun levenswijsheid en humor en zag mijn tijd met hen als een leerschool waar ik in meerdere opzichten van profiteerde.

Hun verhalen waren altijd interessant, maar geen ervan heeft zo'n indruk gemaakt als dat van die Nederlandse huisvrouw die ik op een druilerige morgen ontmoette in Hotel B., vlak tegenover het casino.

De dagen zijn zelden druilerig in Monte Carlo en ik liep wat rond met mijn ziel onder mijn arm. Toen ik een vrouw

met een Nederlands tijdschrift achter het glas zag zitten, ging ik naar binnen om een kop koffie te drinken aan het tafeltje naast haar. Een praatje aanknopen met een vreemde was iets waarvoor ik mijn hand inmiddels niet meer omdraaide.

‘Neem me niet kwalijk dat ik u zomaar aanspreek...’

Ze keek op, verschrikt, en sloeg het blad dicht alsof ze er een vlieg tussen had willen platslaan. Zo deed ze alles, met abrupte gebaren. Ze maakte een wat gejaagde indruk, maar ik had heel wat ervaring in het geruststellen van nerveuze vrouwen.

‘Vindt u het goed als ik even bij u kom zitten? Ik snak ernaar om weer eens Nederlands te praten.’

Hoe kon ze weigeren? Ze was ouder dan ze van een afstand geleken had met haar meisjesachtige figuur. Pas van dichtbij zag je dat het fijne zilverblonde haar in feite grijs was, en de zachte, bleekroze huid geëtst met fijne lijntjes. Haar stem was het tegendeel van haar frêle, wat fletse uiterlijk: warm, vibrerend en vol donkere tonen, een stem die fascineerde. Een vertelstem.

We wisselden wat gegevens uit, waar we waren geboren, hoe we hier terecht waren gekomen, niets van belang. Ik nodigde haar uit voor de lunch, die zij uiteindelijk betaalde (‘Ja maar...’ – ‘Ik sta erop!’).

Ik zag wel aan haar kleding en sieraden dat ze niet zo gefortuneerd kon zijn als de vrouwen waar ik meestal

mee uitging. Dat waren vrouwen met de fijne littekens langs hun haarlijn en achter hun oren die alleen facelifts achterlaten, vrouwen die haute couture droegen en wier vingers zich kromden onder het gewicht van goud en diamant, maar ze logeerde in een van de betere hotels dus ik voelde me niet bezwaard. We zagen elkaar na die middag nog een paar maal. Ze was inderdaad niet puissant rijk, maar het geld dat haar man haar had nagelaten scheen bijzonder gunstig belegd te zijn en ze had in financieel opzicht een zorgeloos leven.

Als vanzelfsprekend nam ze me mee uit dineren en naar het theater. Soms huurden we een cabriolet en toerden langs de Zuid-Franse kust. Ik mocht rijden. De spanning tussen ons was niet seksueel. Wat mij intrigeerde was het verschil tussen haar kleurloze uiterlijk en haar levendige manier van praten, haar gepassioneerde opinies. Maar soms denk ik dat dat een analyse achteraf is, en dat ik me er toen niet echt van bewust was waaruit onze wederzijdse aantrekkingskracht bestond. Misschien was het simpelweg dat we van elkaars gezelschap genoten omdat we twee landgenoten in een vreemd land waren. Geen van tweeën hoorden we er echt bij. We spraken dezelfde taal, in meerdere opzichten.

Klinkt het erg banaal om te stellen dat we een soort moeder-zoonrelatie hadden? Ze was in alles het tegendeel van mijn moeder, die uitbundig maar oppervlakkig was, en die rondliep met grote rinkelende oorbellen en

gerafelde hippiekleding waar ze tegelijkertijd te oud en te jong voor was. Tot mijn eigen verbazing vertelde ik deze bezadigde, vriendelijke vrouw dingen die ik mijn eigen moeder nooit verteld zou hebben. Kwam het door mijn jongensachtige biechten, dat ze zich ertoe liet verleiden me iets te vertellen wat zij nog nooit aan iemand verteld had? Tot op de dag van vandaag denk ik eraan terug met een vaag gevoel van onrust.

Ze reisde graag, meestal met dezelfde vriendin, maar toen deze vlak voor hun vertrek naar de Riviera verhinderd werd – ik kan me niet meer herinneren waarom – was ze alleen gegaan.

‘Ik heb er een hekel aan om afhankelijk te zijn van anderen,’ zei ze een paar weken na onze eerste ontmoeting tegen me.

Ik kon met haar meevoelen. Diezelfde ochtend had mijn baas gebeld: we zouden binnen enkele dagen vertrekken naar Turkije, waar hij een week wilde cruisen langs de kust. De dag voor het schip uitvoer bracht ik samen met haar door. We wisten dat we elkaar nooit meer zouden terugzien. Ik kende zelfs haar adres in Nederland niet.

Het was een perfecte dag, zo'n dag die de trek van hele volksstammen naar zuidelijk Europa rechtvaardigt. De lucht was hardblauw. Langs de weg tuimelden bougainville en stefanotis als gekleurde watervallen over

de witte ommuringen van de villa's langs de weg. We reden in een open auto en de wind door onze haren was tegelijkertijd zacht en fris. Zij had gezorgd voor een picknickmand die zo groot was dat hij nauwelijks in de two-seater paste, en die was gevuld met gerookte zalm, kaviaar, ganzenleverpaté, stokbrood, boerenboter, rijpe aardbeien en perziken, slagroom, en een fles uitstekende witte Bourgogne in een koeler.

We vonden een park met uitzicht over zee en zaten na onze picknick ieder met de rug tegen de dikke stam van een oude eerbiedwaardige eik, een beetje suffig van het eten en de wijn. Als ik een blik opzij wierp, kon ik net haar profiel zien.

Ze keek peinzend omhoog naar het gebladerte en zei: 'Ik vraag me af waarom ik toch altijd weer naar kustplaatsen ga...'

'De nabijheid van de zee, de jachten die zo fraai dobberen in de haven,' opperde ik lui.

Ze lachte met haar mond dicht, waardoor ze een soort snurkend geluid produceerde. Het was een spottend, vulgair geluid dat totaal niet bij haar paste. Alles aan haar was even delicaat: het glanzend witte zilver van haar fijne haar, haar blauw-met-witte porseleinen ogen, haar tengerere gestalte. De lichte wimpers en wenkbrauwen gaven haar oude poppengezichtje een wat verbaasde uitdrukking. Ze was klein en slank, en haar kleren waren zorgvuldig gekozen om dat te accentueren: net iets te meisjesachtige

gebloemde jurkjes, blouses met gepofte mouwen en klokkende rokken tot op de knie, altijd een smal ceintuurtje om haar middel in een bijpassende kleur – meestal dezelfde als die van haar onberispelijke lage pumps. In zekere zin was ze onopvallend, en daardoor viel ze juist op in Monte Carlo, tussen de met dure glitter behangen diva's in extravagante broekpakken, met beschilderde gezichten die na zoveel operaties nog het meest op strakke maskers leken. Ik voelde ineens een onverklaarbare tederheid voor haar.

‘Ik heb de pest aan jachten,’ zei ze heftig. Onmiddellijk daarop leek ze te kalmeren. ‘Zal ik je eens een verhaal vertellen over een jacht, en het ongeluk dat schepen brengen? Het gaat over een kennis van mij.’

Zonder mijn reactie af te wachten begon ze te vertellen, met die mooie, volle stem van haar. Ik sloot zo nu en dan mijn ogen om beter te kunnen luisteren, maar opende ze dan weer om te voorkomen dat ik wegzonk in een droom.

Het was warm en de pauzes tussen haar woorden werden opgevuld door het getjirp van krekels en het gezoem van bijen. Mijn lichaam was inert, mijn gehoor het enige actieve zintuig.

En dit was wat ze vertelde: of misschien was het niet precies zo, in zulke precieze bewoordingen, maar zo herinner ik het me. Als ik het opschrijf verdwijnt misschien haar stem uit mijn hoofd, en alle speculaties die

deze steeds weer oproept in mijn gedachten...

‘Mijn vriendin was volkomen onvoorbereid door haar man meegenomen naar de haven,’ begon ze haar verhaal.

De man van haar vriendin was een vitale man die pas met pensioen was gegaan. Met een grote grijns en een wijds gebaar toonde hij zijn vrouw het schip. ‘Van ons!’

Zij deed een stap achteruit en viel bijna van de steiger. ‘Wat! Hoe?’ riep ze uit, maar ze wist al hoe, en haar hart kneep zich samen in haar borst.

Het was een sierlijk jacht, meer dan veertig voet, ruim veertien meter lang. Zwijgend liet ze zich aan boord rondleiden. Hij scheen haar gebrek aan reactie niet op te merken, zo druk was hij met het aanwijzen van het teakhouten interieur, de efficiënte kombuis, de technische snufjes.

‘Kijk eens, maar liefst twee badkamers, allebei met douche en toilet! Kun je al je potjes en flesjes tenminste uitstallen. Heb je de kussens gezien? Ik wist dat je die mooi zou vinden.’

‘Hoe heb je dit achter mijn rug om kunnen doen?’ wist ze ten slotte uit te brengen.

Zijn helderblauwe zeemansogen onder de witte borstelige wenkbrauwen werden groot. ‘Achter jouw rug om? Nou wordt-ie mooi, zeg. We hebben het ik weet niet hoe vaak gehad over een groter schip.’

Toen ontplofte ze bijna. ‘*Jij* hebt het gehad over een groter schip! *Ik*, ik...’ De woorden bleven in haar keel steken.

‘En bovendien was de verrassing er anders af geweest,’ vervolgde hij opgewekt, alsof ze niets gezegd had.

‘Hoe gaan we het betalen?’ vroeg ze, al wist ze best hoe, ze wist het maar al te goed.

Hij glimlachte. ‘Het is al betaald. *Ze* is betaald. Alles is geregeld: overdracht, verzekering, alles. Ik heb een mooie prijs gekregen voor onze ouwe brik.’

‘Met de opbrengst van een vijftien jaar oud zeilscheepje van zes meter kun je dit nooit hebben betaald.’ Ze was heel koel nu.

‘Nee. Maar met wat we nog op de spaarrekening hadden staan ging het net.’

Het was alsof er een explosie was geweest en ze keek verdwaasd om zich heen waar de brokstukken zich bevonden. Hij scheen niet te hebben gemerkt dat er iets verschoven was in het tot dan toe redelijk geordende universum. Was er ergens een ster gestorven? Waren ze door een storing van de kosmische orde in een ander universum verzeild geraakt? Zo voelde het wel, maar ze liepen nog steeds kalmpjes in de richting van de parkeerplaats.

In de auto sprak hij weer. ‘Ik wilde eerst een lening afsluiten, maar ik wist zeker dat jij ook niet zou willen dat

we op onze leeftijd weer schulden zouden opbouwen. We waren er nooit meer vanaf gekomen.’

‘Maar mijn spaarrekening,’ zei ze dof.

‘*Onze spaarrekening,*’ corrigeerde hij haar zachtmoedig.

Zwijgend reden ze naar huis. Ze leunde achterover en keek door het zijraam naar de voorbij zoevende bomen. Ze was begonnen met sparen toen de kinderen nog klein waren. Ze hadden twee peuters en pas een huis gekocht. Er waren weinig banen. Hij ging langs de deur om verzekeringen af te sluiten, zij gaf bijles aan basisschoolkinderen. Toch had ze kans gezien om af en toe een klein bedrag over te houden en dat opzij te zetten. Eerst waren het dubbeltjes en kwartjes geweest, toen gulden. Ze wist nog goed dat ze een keer honderd gulden ineens had gestort, en het trotse, opgeluchte gevoel dat dat haar gegeven had. Die spaarrekening was haar verzekering van een comfortabele oude dag geweest, haar buffer tegen de rampen die het leven kon bieden.

In de loop der jaren was de rekening gegroeid en vet geworden. Haar man klom op tot verzekeringsinspecteur, zij was gaan werken bij een bureau dat schriftelijke cursussen verzorgde. Het was een saaie bezigheid, werk corrigeren van mensen die je nooit te zien kreeg, maar ze kon haar eigen uren indelen en kreeg zestig procent korting op de cursussen die haar man nodig had om vooruit te komen in de verzekeringsbranche.

De jaren waren voorbij gegaan. De kinderen werden groter, financieel ging het ze goed. Ze hadden een plezierbootje gekocht, een klein kajuitjachtje om in de weekeinden mee te zeilen op de plas.

Mandy was acht geweest en Tom elf. Zij was zelf niet zo dol op varen, maar het enthousiasme van de kinderen maakte veel goed, en ach, het zeilen bleef immers toch beperkt tot de mooie weekends, en zoveel waren dat er niet in het regenachtige Nederland. Ze haatte het wanneer ze toch door een bui werden overvallen en op elkaar gepakt in het nauwe kajuitje zaten, alles doortrokken van de geur van natte zeilen en vochtige kleren.

Ook toen hadden ze het weleens gehad over een wat groter, luxer scheepje, maar dat was ijdele praat geweest. De kinderen gingen naar de middelbare school en kostten een fortuin. Bovendien trokken ze steeds vaker op met leeftijdsgenoten en de weekends waarin ze er als gezin samen opuit gingen werden schaarser. Nog weer later gingen Tom en Mandy verder leren – ze hadden allebei een goed stel hersens – en op kamers wonen.

Het bootje bleef dienstdoen in de weekends, maar zij zocht steeds vaker een excuus om niet mee te hoeven gaan. Hij leek het niet erg te vinden. Ze verdacht hem ervan dat hij het juist wel plezierig vond om alleen tot rust te komen op zijn bootje: een beetje vissen, op zijn gemak

wat klusjes doen, geen gezeur aan zijn hoofd. Toen ging hij met pensioen en vertrok hij ook vaak door de week een paar dagen naar de jachthaven en bleef daar dan slapen. Zij werkte nog een paar uur per dag op het instituut en had een geldige reden om thuis te blijven.

Het huis dat klein had geleken toen de kinderen nog thuis woonden bood haar een oase van ruimte. Ze had Mandy's oude slaapkamer opnieuw laten stofferen met gebloemde gordijnen en een wollig wit tapijt. Er stond een oude leunstoel om in te lezen, en een grote tafel voor haar naaiwerk.

‘Joe-hoe, we zijn er, hoor. Sliep je?’ grapte hij nadat hij de auto had stilgezet. Een blik op haar stille, bleke gezicht veegde de lach van het zijne. ‘Kom nou, meisje van me. Niet zo sip. We hebben een prachtschip, en ik heb er niks te veel voor betaald, geloof me maar. Ik ga van de week nog een paar dingetjes regelen en als ze helemaal is opgetuigd gaan we van het weekend lekker samen zeilen. Je zal genieten van alle luxe aan boord’

‘Ik kan niet,’ zei ze. ‘Ik heb Mandy beloofd om een paar nieuwe broeken voor haar te maken. Ze komt zondagmiddag passen. Ga jij maar alleen.’

Hij legde zijn hand op de hare. ‘Mandy kan best een week wachten. Trouwens, ik zou maar tegen haar zeggen dat het wel een paar weken kan duren, met die broeken. Ze heeft kleren zat. Ik wil de komende weekends

met de boot weg, en misschien gaan we nog een dagje tussendoor.'

Ze wilde haar hand terugtrekken, maar de druk van de zijne was te groot.

'Dan ga jij toch!' sputterde ze tegen. 'Ik hou je niet tegen. Waarom kan ik niet hier blijven?'

'Omdat het een schip is van tweeënveertig voet, schat! Dat kan ik niet alleen bemannen. Ik heb jou erbij nodig.'

Nooit meer naar de zaterdagmarkt met Mandy. Nooit meer koffiedrinken op zondagochtend bij Tom en zijn vrouw. Sombor staarde ze over de plas terwijl ze het stuurwiel vastgeklemd hield. De weekends werden steeds langer: eerst duurden ze van zaterdagochtend tot zondagavond, deze keer waren ze al op vrijdagochtend gegaan en zouden ze pas maandagmiddag teruggaan, en dan alleen omdat zij erop had aangedrongen.

Vol weemoed keek ze naar de donkere lucht en dacht ze aan het zachte licht in haar naaikamer, waar ze klassieke muziek draaide. Als ze klaagde, werd hij boos.

'Neem je naaiwerk dan mee, mens, we varen toch geen twaalf uur per dag? Bovendien kun je best een kussen borduren als de automatische piloot aan staat.'

Hij begreep er niets van, of hij wilde het niet begrijpen.

Ze lag 's nachts in bed en fantaseerde dat ze hem

verliet, iets wat ze in haar hele huwelijksleven nog nooit gedaan had. Waar zou ze heengaan? Ze dacht vaag over verre reizen. Maar dan hield de droom op. Ze had geen geld, helemaal niets meer sinds hij de spaarrekening had geplunderd. Ze hadden een wereldreis kunnen maken, de tuin opnieuw laten inrichten, naar een luxe appartement kunnen verhuizen. Telkens als ze daaraan dacht en aan al die jaren van zuinig zijn, toen ze elke cent opzij had gelegd die ze kon missen, zich verheugend op alle mooie dingen die ze later ermee zou kunnen doen, sprongen de tranen in haar ogen.

Met de rug van haar hand wreef ze ze weg en ze keek gauw op het kompas of ze nog op koers zaten. Terwijl ze bijstuurde kwam hij boven met een mok dampende koffie.

‘Hé, blijven we wel bij de les? Kijk eens wat ik hier heb voor mijn trouwe stuurvrouw?’

Ze nam een slokje en brandde haar tong. ‘We moeten praten,’ zei ze.

‘Praat!’ commandeerde hij vrolijk terwijl hij naar het voordek liep om de zeilen te controleren. Hij was in zijn element. Ze keek naar hem, met zijn grijze krullen boven een donkerblauwe schipperstrui, zijn ogen als helderblauw glas, zijn bruine verweerde gezicht, en ze voelde zich oud vergeleken bij hem.

‘We hebben geen geld!’ riep ze tegen de wind in. In twee stappen was hij bij haar terug.

‘Zit je daar nou nog steeds over te broeden? Zeur toch niet zo. Hoeveel hebben we dan nog nodig? Denk je dat je het met je mee kan nemen? Dat is nog nooit iemand gelukt, hoor.’

‘Maar we hebben helemaal *niets* meer! Het is niet alleen de boot. Het zijn de liggelden, het onderhoud, de verzekering. Ik heb gerekend en gerekend en we komen er gewoon niet met jouw pensioen en mijn inkomen.’

Ze klonk wanhopig, en zo voelde ze zich ook. Het was niet langer een kwestie van haar appeltje voor de dorst, het was hun leven, hun huis, alles. Waarom wilde hij dat niet inzien?

Hij kwam naast haar zitten en sloeg een arm om haar heen. ‘Ik weet het, lieverd. En die anderhalve dag nakijkwerk die jij er nu nog steeds bij doet is de moeite van die rotcenten amper waard. Ik heb ook zitten rekenen, en weet je wat onze grootste kostenpost is? Het huis. Ik zat erover te denken om het maar te verkopen. We zitten hier toch al vier dagen in de week - waarom zouden we niet aan boord gaan wonen? Met het geld van het huis hebben we genoeg achter de hand om ook eens een grotere reis te maken. We zouden naar de Canarische eilanden kunnen zeilen, lijkt je dat niet geweldig?’

De oplossing diende zich aan als een bliksemflits in haar gedachten, die insloeg onmiddellijk nadat hij die woorden had gesproken. Niet zij hoefde bij hem weg te gaan; nee, hij moest verdwijnen. Ze wist gelijk hoe ze het

zou doen. Als ze er al dieper over nadacht, dan was het over wat ze erna zou doen. De identificatie van het verdronken lichaam, het regelen van de stijlvolle begrafenis, de verkoop van het jacht, het incasseren van de levensverzekering. Die laatste twee handelingen zouden haar werkelijk vrij maken.

Vaag besepte ze dat dit het begin was van de waanzin, een sluipende krankzinnigheid die haar leven overnam, haar hele denken ging beheersen – en dat het iets was waartegen ze zich nu nog kon verzetten. Het was een keuze, ze wist het, en ze koos de waanzin.

Het was kinderlijk eenvoudig. Bij ruw weer waren op onverklaarbare wijze de vastgesnoerde benzinetanks op het dek gaan schuiven. Hij haakte zich met het veiligheidsharnas dat hij droeg vast aan de kabel die langs de reling liep, niet wetend dat die aan een kant met een valse knoop vastzat, een lus die bij het minste rukje zou losschieten. Met een volle tank in zijn handen en het schip dat opeens overstag ging, moest hij wel overboord vallen. Zijn levenslijn werd een waardeloos stuk touw waarlangs hij in de diepte gleed met de tank nog tegen zijn borst gedrukt, te overdonderd om de lijn te kunnen grijpen.

Zo had ze het gepland. Na zijn val zou ze de lijn weer vastknopen en zeggen dat hij zijn harnas niet had vastgehaakt. Veel zeilers waren nonchalant op dat gebied, zoiets kon gebeuren.

De boot bokte en schudde, ze had al haar aandacht nodig om het stuur in bedwang te houden.

‘Verdomme, de tanks!’ mopperde hij.

Het was stormachtig en benauwd weer, met onweer op komst. Hij stond half ontbloot, met alleen de banden van het harnas over zijn borst, waaronder de spieren zich spanden. Zijn borstelige snor was grijs en zijn huid doorgroefd, maar zijn figuur was dat van een man in de kracht van zijn leven.

Er waren tijden geweest, toen de kinderen nog klein waren, tijden van geldzorgen, van hard werken en slaapgebrek, dat hij er ouder uit had gezien dan nu. Dat zijn grijze pak en witte overhemd zijn kleurloze gezicht reflecteerden. Hij was pafferig en bleek als deeg geweest van veel en verkeerd eten en een zittend leven. Hij had wallen onder zijn ogen gehad en vouwen langs zijn mond. Toen had ze van hem gehouden, om het rotwerk wat hij deed. Hij haatte het leuren met verzekeringen, het geslijm en gekonkel om ergens een voet tussen de deur te krijgen, om mensen iets aan te smeren wat ze vaak helemaal niet nodig hadden. Ze had van hem gehouden om de zorgen die ze deelden. Ze was gelukkig met hem en haar kinderen, die aanhankelijk en gezellig waren geweest. Waar was de tijd gebleven? Hij en zij leidden nu al zolang hun eigen leven, waarin ze elkaar duldden omdat het nu eenmaal zo was gegroeid.

Ze gaf een draai aan het stuurwiel, de wind sloeg aan de verkeerde kant in de zeilen.

Hij keek op. ‘Klapgiek!’ riep hij, en verloor zijn evenwicht.

Normaal gesproken had de riem aan zijn harnas hem tegengehouden, nu gleed hij overboord langs de lijn waaraan hij dacht dat hij veilig zat vastgehaakt. Ze had het niet eens zien gebeuren. Zo was hij er nog, zo was hij weg.

Haar hart bonsde als een bezetene terwijl ze alle lijnen lostrok zodat de zeilen losjes wapperden. Het schip was nu stuurloos. Straks zou ze de motor aanzetten en terugvaren. Niemand kon lang overleven in het schuimende koude water. Ze liep naar de reling.

Wat volgde, leek nog het meeste op een goedkope horrorfilm. Een hand sloot zich om haar enkel. Hij had zich vast kunnen houden aan de rand van de boot. Verbijsterd keek ze naar beneden, te verbaasd om zich te verroeren.

‘Help me dan. mens,’ snauwde hij boven het geloei van de aanzwellende storm en het ruisende water uit. Zweet – nee, het was natuurlijk water – biggelde over zijn slapen, droop in zijn ogen. Zijn gezicht was rood aangelopen. Hij kon niet meer praten, had al zijn energie nodig voor zijn verzwakkende greep om de rand van de boot.

Ze knielde en trok zijn vingers los van haar been.

Ze strengelden zich in de hare. Zijn greep was zwak, ze zou zich gemakkelijk kunnen lostrekken. Hun ogen vonden elkaar. Ze zag de man op wie ze verliefd was geworden toen ze eenentwintig was, met wie ze twee kinderen had gekregen en opgevoed. Opeens herinnerde ze zich hoe vertederd ze was geweest als hij 's avonds na zijn werk, ondanks zijn vermoeidheid, op de grond ging zitten om met Mandy en Tom te spelen. Ze dacht aan de keer dat de kinderen hen een weekend Londen cadeau hadden gegeven – was het voor hun twintigjarig huwelijk geweest? – en hij haar hand had vastgehouden in een Engelse pub. Uiteenlopende herinneringen tuimelden over elkaar heen.

‘Ik wil mijn huis niet kwijt!’ riep ze met tranen in haar ogen en ze strekte haar andere hand naar hem uit.

Door het gewicht waarmee hij aan haar polsen hing, verloor ze bijna haar evenwicht. Mooie boel zou dat zijn, dacht ze, haast terloops, als we straks allebei in het water zouden liggen.

Even later zat hij hijgend op het dek, zijn handen voor zijn gezicht. Ze wachtte af terwijl de boot dobberde alsof er een dronken zeeman aan het roer stond.

Toen hij opkeek waren zijn ogen dood. ‘Je had het me moeten zeggen,’ was alles dat hij kon uitbrengen.

Ze nam hem mee naar beneden en sloeg een deken om zijn schouders. Door de afnemende storm stuurde ze hun boot alleen naar een veilige haven.

Ik werd me weer bewust van mijn omgeving, de boomschors tegen mijn rug.

Na haar laatste woorden bleef het stil, op het gezoem van de insecten na.

‘En toen?’ vroeg ik.

‘En toen wat?’

‘Hebben ze hun huis aangehouden? Hebben ze de boot verkocht?’

‘Ze hebben hun huis aangehouden en de boot ook. Ik geloof dat ze weer bijlessen is gaan geven en dat ze een tweede hypotheek hebben afgesloten. Maar ze hebben het huis gehouden, en ze gingen alleen zeilen wanneer zij er zin in had.’

Haar stem klonk dromerig en weifelend, alsof dit iets was wat ze zojuist had bedacht. Er klopte iets niet, maar hoe ik het ook wendde of keerde, ik kwam er niet achter wat het was.

We ruimden de zielige restanten van onze lunch op en liepen terug naar de auto. Pas in de wagen, veilig achter het stuur, durfde ik te het vragen.

‘Hadden je man en jij ook een zeiljacht? Kende je die vriendin misschien daarvan?’ Ik gaf het woord vriendin meer nadruk dan strikt genomen nodig was.

Haar lichtblauwe ogen keken me van opzij aan. Ik probeerde de uitdrukking die erin lag thuis te brengen, maar het verkeer vroeg mijn aandacht en ik gaf het op.

Was het spot? Schrik? Of opluchting, het soort opluchting dat komt wanneer je een geheim hebt verteld dat je al heel lang hebt moeten bewaren?

Na een lange stilte gaf ze antwoord. ‘Ja.’

‘Waaraan is je man eigenlijk overleden?’

‘Hij kreeg een hartaanval.’ Ze dacht even na. ‘Dat was... Ja, dat is nu op de kop af vijf jaar geleden. We hadden net een vreselijke storm doorstaan. Het gebeurde toen we de haven binnenliepen. Dat was gek, want echt gevaar hadden we niet gelopen en hij was een uitstekend zeiler, maar hij zal zich toch te veel hebben ingespannen. Voordat ik het jacht had aangemeerd en hem naar het ziekenhuis had gebracht, was hij al dood.’